

Нестеренко С.С.

СТРУКТУРНІ ЗМІНИ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЧЕРНІГІВСЬКОГО РЕГІОНУ

Анотація. У статті проаналізовано за галузями економіки оборотний капітал підприємств. Оцінено динаміку оборотного капіталу в загальній кількості майна підприємств харчової промисловості Чернігівського регіону протягом 2006-2010 рр. Проаналізовано склад та структуру оборотного капіталу харчової промисловості Чернігівського регіону. З'ясовано, що кількість збиткових підприємств у харчовій промисловості цього регіону перевищує 50 відсотків, від'ємний фінансовий результат галузі в цілому протягом останніх років продовжує збільшуватись.

Ключові слова: оборотний капітал, фінансовий стан, фінансовий результат.

Постановка проблеми. Під час тривалих економічних експериментів і вітчизняна економіка потребує нових підходів до управління оборотним капіталом як на макро-, так і на мікрорівні. Стан і використання оборотного капіталу окремого підприємства залежать від стану економіки держави в цілому. У свою чергу, стан економіки держави залежить від стану й використання оборотного капіталу окремого підприємства.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. Дослідження питань управління оборотним капіталом розглядаються у наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених-економістів: Л. Бабич, І. Балабанова, І. Бланка, В. Буряковського, Дж. Ван Хорна, О. Василика, А., А. Золотарьова, І. Зятковського, В. Ковальова, А. Мазаракі, Л. Мартюшевої, Е. Павлової, А. Поддєрьогіна, Р. Слав'юка, В. Столярова, Є. Хелферта, А. Шеремета, К. Шим Джея та інших.

Не зважаючи на широке висвітлення у науковій літературі проблем, пов'язаних з організацією управління оборотним капіталом підприємств, не всі аспекти цієї складної та багатогранної проблеми з'ясовано та належно обґрунтовано. Особливо це стосується оптимізації структури напрямів вкладення та джерел формування оборотного капіталу підприємств в умовах економічних перетворень та глобалізаційних змін.

Мета статті. Проаналізувати склад та структуру оборотного капіталу харчової промисловості Чернігівського регіону. Виявити вплив структурних змін оборотного капіталу на фінансовий стан підприємств галузі.

Виклад основного матеріалу. Сучасний етап функціонування економіки України характеризується кризовими явищами, високою інфляцією, тому вітчизняні підприємства змушені змінити свою політику стосовно відношення до оборотного капіталу, визначати потребу в ньому, шукати нові джерела його поповнення, вивчати проблеми ефективності його використання. Вміле управління оборотним капіталом підприємства дозволяє виявити наявні резерви

прискорення оборотності та збільшити його використання в господарському обороті. В свою чергу, підвищення ефективності оборотного капіталу означає вивільнення значних грошових ресурсів, що є актуальним для діяльності підприємства та економіки в цілому. Отже, з теоретичної й практичної точки зору проблеми управління оборотним капіталом вітчизняних підприємств є надзвичайно актуальними і потребують попереднього розгляду сутності такого управління в сучасних умовах господарювання, а з іншого – його значення для забезпечення ефективного функціонування підприємств.

Протягом декількох століть у науковому середовищі формувалися теоретичні та методологічні основи таких економічних категорій як «капітал» і «оборотний капітал». Проте, сутність цих економічних категорій і досі залишається дискусійною, що пояснюється складною та багатогранною природою капіталу: одного з фундаментальних понять економічної науки.

Дослідивши думки науковців щодо сутності капіталу, дійшли до таких висновків: по-перше, капітал – це потоки грошових коштів і капітальних благ. Капітал підприємства в процесі відтворення переміщується з однієї групи ресурсів в іншу; по-друге, капітал – це накопичені економічні блага; по-третє, капітал – це фактор виробництва, оскільки без використання економічних благ для створення нової вартості самі ці блага капіталом не є; по-четверте, капітал – це джерело доходу. Цей дохід капітал приносить як економічний ресурс, що використовується в економічному процесі, як джерело доходу, капітал є одним з найважливіших засобів формування майбутнього добробуту його власників; по-п'яте, капітал – це об'єкт управління, оскільки його складові можуть приносити дохід і відтворюватися тільки завдяки здійсненню керуючих впливів на процес їхньої взаємодії з зовнішнім середовищем.

Виходячи з цього, капітал підприємства та процес його управління можна досліджувати шляхом аналізу двох найбільш динамічних його елементів – грошових і матеріальних потоків.

Під час вивчення наукової літератури з обраної теми дослідження нами було з'ясовано, що на різних етапах розвитку економічної теорії зустрічались різні трактування оборотного капіталу як економічної категорії. Оскільки глибокий теоретичний аналіз підходів до визначення понять «капітал» і «оборотний капітал» не є метою статті, ми пропонуємо авторське визначення оборотного капіталу. Оборотний капітал можна визначити як авансовану вартість для планомірного формування оборотних виробничих фондів і фондів обігу в розмірах необхідних підприємству для забезпечення виконання виробничої програми і своєчасності здійснення розрахунків з метою досягнення прибутковості, платоспроможності, конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах господарювання. Таке розуміння «оборотного капіталу» говорить про його вартісну та матеріальну природу.

Далі проаналізуємо оборотний капітал за галузями вітчизняної економіки і окремо оборотний капітал підприємств харчової промисловості Чернігівського регіону.

У таблиці 1 наведено оборотний капітал за галузями економіки України протягом 2007–2011 рр.

Таблиця 1

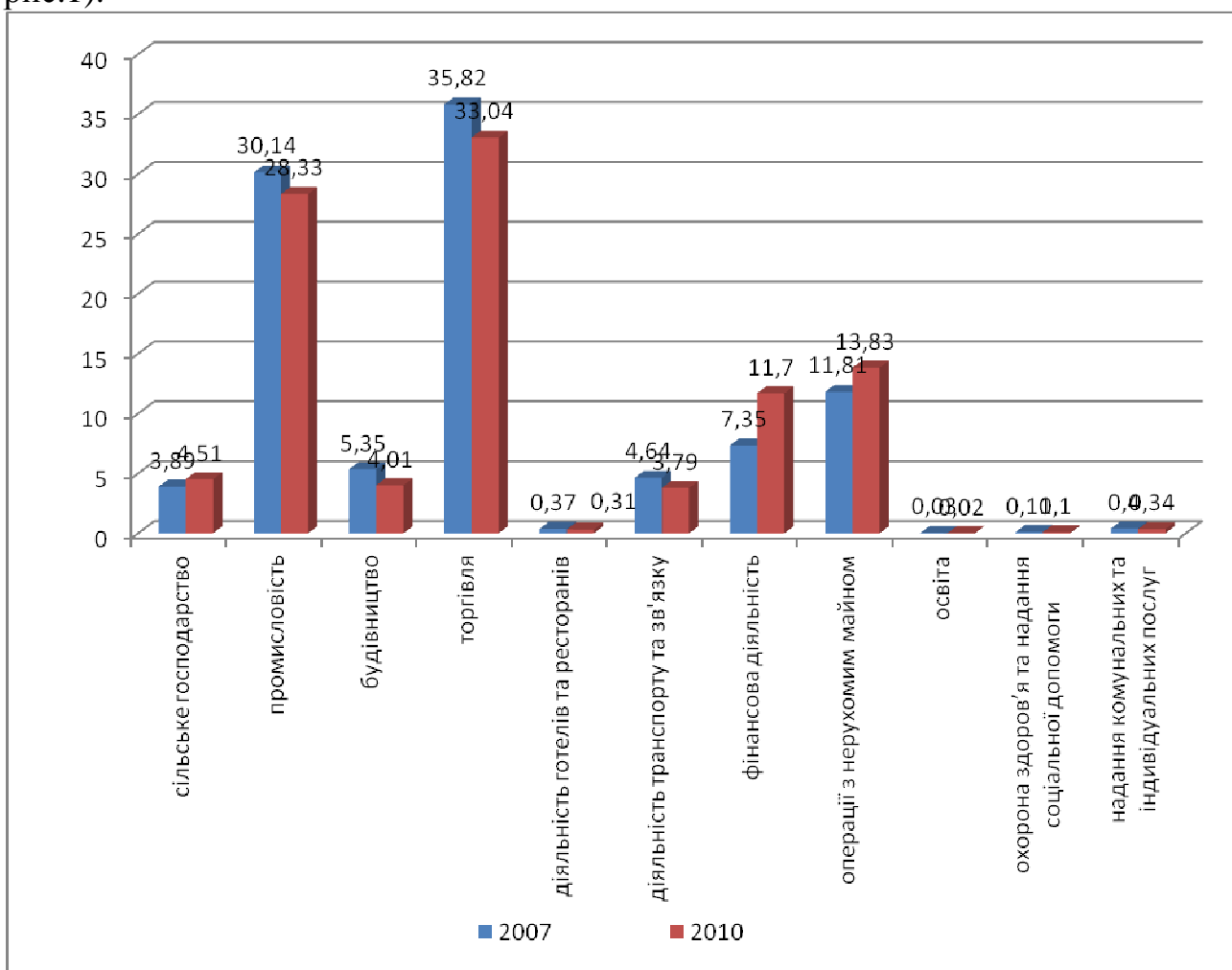
Оборотний капітал за галузями економіки України (млн. грн.)

Галузі	2007 р.		2008 р.		2009 р.		2010 р.		Темп росту 2010 р. до 2006 р., %
Усього¹	1178130	100	1573588	100	1749043	100	2229892	100	189,27
сільське господарство, мисливство, лісове господарство	45772,1	3,89	70958,7	4,51	78262,9	4,47	100482,4	4,51	219,53
промисловість	355036,7	30,14	470289,9	29,89	517162,4	29,57	631647,4	28,33	177,91
будівництво	63072,2	5,35	79430,6	5,05	77987,3	4,46	89470,2	4,01	141,85
торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	422061,7	35,82	524386,6	33,32	586532,9	33,53	736664,8	33,04	174,54
діяльність готелів та ресторанів	4377,7	0,37	4711,1	0,30	5445,2	0,31	7018,5	0,31	160,32
діяльність транспорту та зв'язку	54635,8	4,64	67065,8	4,26	70569,7	4,03	84473,7	3,79	154,61
фінансова діяльність	86605,3	7,35	115502,1	7,34	131008	7,49	260793,1	11,70	301,13
операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	139116,9	11,81	231911,2	14,74	271844,7	15,54	308346,5	13,83	221,65
освіта	327,6	0,03	410,5	0,03	478,9	0,03	507,6	0,02	154,95
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1328,4	0,11	1734,9	0,11	1942,2	0,11	2333,6	0,10	175,67
діяльність у сфері культури та спорту	4745,7	0,40	6431,9	0,41	7334,7	0,42	7641,4	0,34	161,02

¹Розраховано за даними фінансової звітності підприємств і статистичними матеріалами Державної служби статистики України

Згідно з даними таблиці 1 за період з 2007 по 2010 р. у всіх галузях економіки спостерігається зростання обсягів оборотного капіталу на макрорівні. Найбільші темпи зростання оборотного капіталу спостерігаємо у підприємств, що займаються фінансовою діяльністю (301,13 %), найменші – на підприємствах будівничої галузі (141, 85 %).

Найбільший обсяг оборотного капіталу в 2010 році зосереджено в торгівлі (33, 04 %), така структура майже не змінилася порівняно з 2007 р., коли торгівлі належало майже 36 % загального обсягу оборотного капіталу (див. рис.1).

Рис. 1 Динаміка оборотного капіталу за галузями економіки України за 2006 р. та 2010 р.

*Розраховано за статистичними матеріалами Державної служби статистики України

Досить велика питома вага оборотного капіталу припадає на промислові підприємства (30,14 % у 2007 році та 28,33 % у 2010 році).

Найменша частка оборотного капіталу в народному господарстві належить підприємствам освіти (0,02 % у 2010р.) та охорони здоров'я (0,1 % відповідно).

До основних зовнішніх чинників, які впливають на ефективність функціонування оборотного капіталу можна віднести такі:

- фінансово-економічна криза;

- відсутність платоспроможного попиту населення;
- скорочення попиту інших галузей промисловості на вітчизняну продукцію;
- зростання імпорту;
- зниження конкурентоспроможності продукції;
- підвищення відсоткових ставок на позичковий капітал;
- зниження курсу національної валюти;
- недосконалість нормативно-правової системи.

До внутрішніх факторів, від яких залежить розмір і стан оборотного капіталу належать:

- зменшення фінансування оборотного капіталу за рахунок власних джерел;
- оптимальність визначення розмірів формування оборотного капіталу загалом і окремих елементів зокрема;
- відсутність у адміністративно-управлінського персоналу підприємств методики ефективного управління своїми фінансовими ресурсами та забезпечення контролю за кругообігом оборотного капіталу.

Для аналізу структури оборотного капіталу за напрямками вкладення на макрорівні використано дані таблиці, які свідчать про те, що впродовж останніх років структура оборотного капіталу, вкладеного в оборотні активи за окремими статтями майже не змінилася.

Питома вага оборотного капіталу, вкладеного в товарно-матеріальні цінності за період 2002–2010 рр., коливалася на 1-2% і станом на кінець 2010 р. становить 22,3%.

Таблиця 2
Структура оборотного капіталу в економіці країни за 2006-2010 рр, %

Структура оборотного капіталу	Роки								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Всього	100	100	100	100	100	100	100	100	100
товарно-матеріальні цінності	21,6	21,4	22,2	23,5	22,8	22,59	21,55	20,88	22,30
дебіторська заборгованість	69,5	67,8	64,9	60,2	59,3	58,75	60,66	63,24	61,65
поточні фінансові інвестиції	1,7	2,7	3,7	4,9	5,6	6,50	6,71	7,09	7,57
грошові кошти	3,9	4,8	5,7	7,7	7,6	8,46	7,81	5,81	5,65
інші оборотні активи	3,3	3,3	3,5	3,8	4,7	3,70	3,26	2,98	2,83

*Розраховано за даними фінансової звітності підприємств і статистичними матеріалами Державної служби статистики України

Частка дебіторської заборгованості впродовж 2002–2010 років дещо зменшилася (з 69,5 % до 61,7 %).

Своєчасне виконання фінансових зобов'язань між суб'єктами господарювання сприяє прискоренню кругообігу коштів і зміцненню фінансового стану підприємств, у той час, як низький рівень розрахунково-платіжної дисципліни зумовлює відволікання з обігу значної суми оборотного капіталу, який осідає в розрахунках.

Аналіз динаміки питомої ваги оборотного капіталу в грошових коштах засвідчив її збільшення більше, ніж удвічі впродовж 2002–2007 рр. з 3,9 % до 8,46 % та поступове зменшення, починаючи з 2008 року. Зокрема, частка грошових коштів у структурі оборотного капіталу в 2010 році становила 5,65 %.

Скорочення питомої ваги оборотного капіталу, вкладеного в грошові кошти, є відносно позитивною тенденцією, а її збільшення – відносно негативною, оскільки величина оборотного капіталу в грошових коштах повинна бути достатньою для здійснення поточних розрахунків, але не більшою і не меншою, тобто оптимальною величиною, яка б не відволікала оборотний капітал з обігу і не створювала надлишкову платоспроможність.

Позитивною тенденцією є поступове збільшення частки оборотного капіталу, вкладеного в поточні фінансові інвестиції (з 1,7 % у 2002 році до 7,57 % у 2010 році), які є високоліквідними та за сприятливих обставин можуть приносити стабільний дохід.

Харчова промисловість є складною за структурою та розміщенням основних центрів галузю господарського комплексу України. На особливості розміщення центрів харчової промисловості впливають сировинний та споживчий фактор. Залежно від ступеня впливу цих факторів, галузі харчової промисловості можна поділити на три групи [2]:

1) галузі, що орієнтуються на джерела сировини і переробляють малотранспортабельну сировину та мають високі норми витрат цієї сировини. До таких галузей належать: цукрова, спиртова, маслоробна, консервна, крохмале-патокова, олійно-жирова промисловість.

2) галузі, що тяжіють до місць споживання готової продукції (випуск продукції з обмеженим терміном зберігання або споживання, збігання маси готової продукції з масою сировини). Ця група представлена хлібопекарською, кондитерською, макаронною, пивоварною, молочною галузями.

3) галузі з одночасною орієнтацією на сировину та споживача (при більшій масі сировини порівняно з готовою продукцією). Це борошномельно-круп'яна, м'ясна, виноробна, тютюнова, лікєро-горілчана.

Просліджуємо динаміку оборотного капіталу в загальній кількості майна підприємств харчової промисловості Чернігівського регіону протягом 2006–2010 рр. (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка оборотного капіталу в загальній кількості майна підприємств харчової промисловості Чернігівського регіону протягом 2006-2010 рр.

Підприємства	Питома вага оборотного капіталу в загальній сумі активів, %				
	2006р	2007р	2008р	2009р	2010р
1. ВАТ «Ніжинський м'ясокомбінат»	78,99	67,51	62,78	80,97	82,40
2. ВАТ «Прилуцький хлібозавод»	42,24	36,66	44,38	45,01	45,61
3. ПАТ «Ніжинський хліб»	61,02	40,79	55,60	73,54	65,08
4.ТОВ «Носівський цукровий завод»	64,78	65,53	42,06	42,28	42,51
5.ПАТ «Продовольча компанія «Ясен»	48,89	49,25	56,01	63,13	65,38
6. ПАТ «Ніжинський жиркомбінат»	57,61	59,99	74,85	66,03	69,08
7.ПАТ «Чернігівська макаронна ф-ка»	52,13	54,05	35,11	31,39	42,77
8.ПАТ«Прилуцький завод «Білкозин»»	50,63	60,78	49,08	52,73	36,24
9. ЗАТ «Бобровицький молокозавод»	80,54	86,49	48,48	48,60	42,07
10.ПАТ«Чернігівський хлібокомбінат»	78,99	67,51	62,78	80,97	82,40

*Розраховано за даними фінансової звітності підприємств

Майже на всіх досліджуваних підприємствах питома вага оборотного капіталу знижується порівняно з попередніми роками. Це свідчить про нерациональність, неефективність використання та формування оборотного капіталу. Тільки на ВАТ «Ніжинський м'ясокомбінат», ПАТ «Продовольча компанія «Ясен»» спостерігається чітка тенденція збільшення питомої ваги оборотного капіталу в загальній структурі активів підприємств.

Таблиця 4

Склад оборотного капіталу підприємств харчової промисловості Чернігівського регіону (млн. грн.)

Роки	Структура оборотного капіталу	ВАТ "Ніжинський м'ясокомбінат"	ВАТ "Прилуцький хлібо завод"	ПАТ "Ніжинський хліб"	ТОВ "Носівський цукровий завод"	ПАТ "Продовольча компанія "Ясен""	ПАТ "Ніжинський жиркомбінат"	ПАТ "Чернігівська макаронна фабрика"	ПАТ "Прилуцький завод "Білкозин""	ЗАТ "Бобровицький молокозавод"	ПАТ "Чернігівський хлібокомбінат"
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2006	Запаси	2068	2048	2638	14185	6116	5366	2590	22138	1588	3846
	Дебіторська заборгованість	55716	2614	6203	16217	7816	6242	1415	20452	34259	17408
	Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Грошові кошти	57696	358	484	250	3479	126	14	242	290	409
	Інші оборотні активи	143	5	648	0	67	92	25	457	141	936
	Всього	115623	5025	9973	30652	17477	11826	4044	43288	36278	22600
2007	Запаси	3321	1527	1453	11920	6235	3212	2704	21546	6796	2450
	Дебіторська заборгованість	20599	1899	2583	19724	10581	8295	1331	55213	70562	10007
	Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Грошові кошти	1015	408	709	114	3534	433	114	182	175	673
	Інші оборотні активи	55	6	73	0	40	36	50	412	208	422
	Всього	24990	3840	4818	31758	20390	11976	4199	77353	77741	13552
2008	Запаси	2154	2013	2201	1097	7201	13842	1326	21310	2011	2883
	Дебіторська заборгованість	9354	2507	5918	11466	13299	8443	905	42185	31417	7899
	Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Грошові кошти	36795	457	574	12	5972	51	14	457	449	963
	Інші оборотні активи	122	4	150	0	172	994	9	339	411	40
	Всього	48425	4981	8843	12575	26644	23330	2254	64291	34288	11785

Продовження таблиці 4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2009	Запаси	2577	2081	25	889	7775	4094	1040	30932	3444	3475
	Дебіторська заборгованість	40488	2623	67	11654	14987	11314	1248	40102	29980	24292
	Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Грошові кошти	963	503	6	7	9822	189	21	45	2	586
	Інші оборотні активи	177	3	2	0	99	168	1	47	224	180
	Всього	44205	5210	100	12549	32683	15765	2310	71126	33650	28533
2010	Запаси	2291	2150	5055	766	8116	7766	995	28499	2067	3828
	Дебіторська заборгованість	39949	2739	14368	11749	18934	10120	2937	6875	59030	27757
	Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Грошові кошти	8	549	581	9	8966	411	6	364	161	650
	Інші оборотні активи	534	3	248	0	76	446	2	68	184	157
	Всього	42782	5440	20252	12524	36092	18743	3940	35806	61442	32392

*Розраховано за даними фінансової звітності підприємств

Структура оборотних коштів галузей промисловості різна. Це обумовлюється багатьма факторами, зокрема особливостями організації виробничого процесу, умовами постачання та збуту, місцезнаходженням постачальників і споживачів, структурою витрат на виробництво.

Найбільшу частину оборотних коштів промислових підприємств складають товарно-матеріальні цінності. Їх питома вага 75–87 %. Структура оборотних коштів у товарно-матеріальних цінностях у різних галузях неоднакова. Найбільш висока питома вага виробничих запасів – на підприємствах легкої промисловості (переважають сировина та напівфабрикати – 70 %). У машинобудуванні, порівняно з промисловістю в цілому, частка виробничих запасів нижче, а незавершеного виробництва і напівфабрикатів власного виготовлення – вище. Це обумовлюється тим, що в машинобудуванні виробничий цикл триваліший, ніж у середньому в промисловості.

Структура оборотних коштів і, перш за все, співвідношення виробничих оборотних фондів і фондів обігу мають велике значення. Чим більше частка коштів, вкладених у виробничі оборотні фонди і менше частка коштів, що спрямовуються на обслуговування сфери обігу, тим ефективніше здійснюється процес виробництва. Оборотні фонди займають переважну частину оборотних коштів – до 97-99%.

Проаналізуємо склад та структуру оборотного капіталу підприємств харчової промисловості Чернігівського регіону (див. табл.5).

Показник рентабельності оборотного капіталу, який для більшості підприємств харчової промисловості має низьке значення або взагалі відсутній, подано в таблиці.

Таблиця 6

Рентабельність оборотного капіталу на підприємствах харчової промисловості Чернігівського регіону протягом 2006-2010 рр. (%)

Підприємства	Роки				
	2006	2007	2008	2009	2010
1. ВАТ «Ніжинський м'ясокомбінат»	-	-	-	6,95	1,42
2. ВАТ «Прилуцький хлібозавод»	7,11	-	3,47	3,45	0,19
3. ПАТ «Ніжинський хліб»	4,18	-	9,90	24,07	1,42
4. ТОВ «Носівський цукровий завод»	5,03	-	-	-	-
5. ПАТ «Продовольча компанія «Ясен»»	26,92	22,70	24,17	16,70	9,56
6. ПАТ «Ніжинський жиркомбінат»	-	1,93	-	-	-
7. ПАТ «Чернігівська макаронна фабрика»	-	-	-	0,003	-
8. ПАТ «Прилуцький завод «Білкозин»»	-	0,56	-	0,02	-
9. ЗАТ «Бобровицький молокозавод»	-	7,08	-	-	-
10. ПАТ «Чернігівський хлібокомбінат»	7,87	2,30	-	15,56	11,37

*Розраховано за даними фінансової звітності підприємств

Із даних таблиці видно, що більшість підприємств неефективно використовувало оборотний капітал останні 5 років. Ситуація є дещо стабільною на таких підприємствах, як ПАТ «Продовольча компанія «Ясен»» та ПАТ «Чернігівський хлібокомбінат».

Зменшення прибутків харчової промисловості фахівці, зокрема, пояснюють значним подорожчанням матеріально-сировинних, паливно-енергетичних ресурсів, питома вага яких у структурі витрат на виробництво продукції галузі становить майже 74 % та обмеженими можливостями збільшення ціни на кінцевий продукти, що обумовлено низькою купівельною спроможністю населення. До факторів, що призводять до зростання або свідомого завищення собівартості реалізованої продукції та інших операційних витрат на фоні обмеження цін кінцевого споживання через низький платоспроможний попит населення, суттєво стримують розвиток харчової промисловості. Знижують прибутковість великі за обсягами загальногосподарські витрати на управління та обслуговування підприємства, утримання соціальної сфери, витрати на збут продукції.

Як наслідок, кількість збиткових підприємств у харчовій промисловості Чернігівського регіону перевищує 50 %, від'ємний фінансовий результат галузі в цілому протягом останніх років продовжує збільшуватись (табл. 7).

Таблиця 7

Динаміка фінансового результату до оподаткування харчової промисловості Чернігівського регіону протягом 2001-2009 рр. (тис. грн.)

Галузь	2001 р.	2005 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.
Переробна промисловість, в т.ч.	7191,1	91269,2	12179,6	-386686	-289868
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	11331,5	75099,6	12179,6	-115852	-34009,3

*складено за даними Головного управління статистики у Чернігівській області

За даними таблиці 7 бачимо, фінансовий результат переробної промисловості є від'ємним протягом останніх двох років і на початок 2010 р. становить 289868 тис. грн. Щодо харчової промисловості, то на кінець 2009 р. маємо від'ємний фінансовий результат у розмірі 34009,3 тис. грн. Однак у певних видах діяльності вдалося зберегти позитивну динаміку фінансових результатів. Наявність таких винятків у кризових умовах у багатьох випадках характеризується як диференціація пріоритетів розвитку різних видів господарювання на основі рентабельності та інших умов окупності капіталу, так і еластичністю попиту на продукцію та послуги.

Висновки. Проведене дослідження показало, що на підприємствах відбуваються негативні зміни структури оборотного капіталу, що проявляється у зростанні до критичної межі обсягів дебіторської заборгованості та зменшенні високоліквідних оборотний активів, якими в першу чергу є грошові кошти. Ця

тенденція продовжує негативно впливати на фінансове становище підприємств, не сприяє економічному зростанню та підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника.

Тому одне з найактуальніших завдань полягає в забезпеченні підвищення ефективності виробничої діяльності підприємств на сучасному етапі – суттєве вдосконалення управління оборотним капіталом, у тому числі його структури.

Ефективне управління оборотним капіталом передбачає вибір і здійснення певної фінансової політики. Суть такої політики полягає в пошуку оптимальної величини та оптимальної структури оборотного капіталу. Політика управління оборотним капіталом повинна забезпечувати пошук компромісу між ризиком втрати ліквідності та ефективністю роботи підприємства.

Список використаних джерел:

1. Економічний аналіз та діагностика сучасного стану підприємства: навчальний посібник. / За ред. Костенко Т.Д. – К.: ЦУЛ, 2008. – 388 с.
2. Лагун М. Методичні аспекти аналізу фінансового стану підприємств у контексті прийняття управлінських рішень / М. Лагун // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 7. – С. 16–20.

Подано до редакції 20 січня 2012 року

Нестеренко С.С.

Структурные изменения оборотного капитала и их влияние на финансовое состояние предприятий пищевой промышленности Черниговского региона

Аннотация. В статье проведен анализ оборотного капитала предприятий по отраслям. Проведена оценка динамики оборотного капитала в общем количестве имущества предприятий пищевой промышленности Черниговского региона на протяжении 2006-2010 гг. Проанализирован состав и структура оборотного капитала пищевой промышленности. Выявлено, что количество убыточных предприятий в пищевой промышленности этого региона превышает 50 процентов, отрицательный финансовый результат отрасли продолжает увеличиваться.

Ключевые слова: оборотный капитал, финансовое состояние, финансовый результат.

Nesterenko S.S.

Structural changes of working capital and their influence on a financial condition of the enterprises of the food-processing industry of the Chernigov region

The summary. In article the analysis of working capital of the enterprises for branches is carried out. The estimation of dynamics of working capital in total of property of the enterprises of the food-processing industry of the Chernigov region throughout 2006-2010 is spent the structure and structure of working capital of the

food-processing industry Is analysed. It is revealed that the quantity of the unprofitable enterprises in the food-processing industry of this region exceeds 50 percent, the negative financial result of branch continues to increase.

Keywords: *working capital, a financial condition, financial result.*

Нестеренко Світлана Сергіївна – старший викладач кафедри обліку та аудиту Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».